

Eski Yakındoğu'da Ulaşım Üzerine Yazılar

**Articles on Transportation
in Ancient Near East**

Editörler
**Bilcan Gökce
Pınar Pınarcık**

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Not: Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN	Yayın Koordinatörü
978-605-258-079-0	Yasin Dilmen
Kitap Adı	Sayfa ve Kapak Tasarımı
Eski Yakındoğuda Ulaşım Üzerine Yazılar	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Articles on Transportation in Ancient Near East	Yayıncı Sertifika No
	25465
Editörler	Baskı ve Cilt
Bilcan Gökce Pınar Pınarcık	Bizim Dijital Matbaa
	Bisac Code
	TRA000000
	DOI
	10.37609/akya.1574

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Ulaşım, uygarlıkların gelişim aşamalarında en belirleyici öğelerden biri olmuştur. Bir yerden bir yere ulaşmak ve insanlar arasındaki etkileşimler yollar sayesinde gelişmiştir. Yine yerleşim yerlerinin belirlenmesi, ticaret ve yayılım yol şartlarının elverişliliğine paralel olarak şekillenmiştir. İlk ulaşım rotaları daha çok coğrafi şartların elverdiği patika yollar, nehir kıyıları ve doğal geçitlerden oluşurken, zaman içinde gelişen teknolojiye bağlı olarak insanoğlu tarafından yollar inşa edilmeye başlanmıştır. Günümüzde kullandığımız birçok yol güzergâhının eskiçağlardan kalmış olması da dikkat çekicidir.

Ulaşım gerek insanların gerek malların bir yerden bir yere taşınması ile ihtiyaca göre çeşitlenmiştir. Askeri, ticari, kültürel, göç ve seyahat sebebi ile yapılan yolculuklar ulaşımın elverdiği şartlara bağlı olarak gerçekleşmiştir. Başlangıçta insanoğlu yolculukları tek başına gerçekleştirirken, yerleşik yaşama geçmesiyle birlikte ulaşım da kendi gücünün yanı sıra at, deve, katır ve eşek gibi hayvanları da yaygın olarak kullanmıştır. Ayrıca erken dönemlerde özellikle binek ve yük hayvanları kullanılırken, teknolojik anlamda gelişim ile birlikte bu hayvanlara ek olarak kara (tekerlekli taşıtlar) ve deniz/nehir (gemi, kayık sal gibi) ulaşımında kullanılan araçlar ile çok uzak mesafeler bile aşılmaya başlanmıştır. Özellikle kara ve deniz/nehir ulaşımı ile en uzak noktalara giden insanoğlu gerek ticari gerekse askeri seferler ile gittikleri yerleri siyasi ve iktisadi anlamda kontrolleri altına almışlardır.

Tarihin en erken dönemlerinden beri ulaşım ile ilgili arkeolojik kalıntılar, yazılı metinler ve görsel veriler mevcuttur. “Eski Yakındoğu’da Ulaşım Üzerine Yazılar/Articles on Transportation in Ancient Near East” adlı çalışmamızda özellikle coğrafyada varlığını bildiğimiz uygarlıklara dair arkeolojik veriler ışığında yol güzergâhları, güzergâhlar üzerindeki konaklama yerleri, köprüler, deniz/kara ulaşımında kullanılan araçlar ve hayvanlar gibi konular alanında uzman yazarlarımız tarafından bilimsel olarak ele alınmıştır. Böylelikle bu konu ile ilgili alandaki eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

Bu sebeple çalışmamıza değerli yazılarıyla katkı sağlayan yazarlarımıza teşekkürü bir borç biliriz. Ayrıca kitabın hazırlanma aşamasında her daim desteğini hissettiğimiz başta sevgili ailelerimiz olmak üzere tüm dost ve arkadaşlarımıza da teşekkür ederiz.

Bilcan GÖKCE

Pınar PINARCIK

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Hititler Devri Anadolu'sunda Gezmek ve Dolaşmak: Yolculuk, Ticarî Geziler, Askerî Seferler ve Ulaşım Aracı Olarak Yollar, Dağlar, Vadiler, Köprüler, Deniz ve Irmaklar	1
	[Travelling and Tramping in Anatolia in Hittite Period: Journey, Commercial Trips, Military Campaigns and Roads, Mountains, Valleys, Bridges, Seas and Rivers as Means of Transport]	1
<i>Ahmet ÜNAL</i>		
Bölüm 2	Yukarı Kızılırmak Havzasında Orta Çağ Yolları	81
	[Middle Age Roads in Upper Kızılırmak Basin]	81
<i>A. Tuba ÖKSE</i>		
Bölüm 3	Orta Anadolu'da Demir çağı'nda Ulaşım	111
	[Transportation Network in the Iron Age in Central Anatolia]	111
<i>Hasan BAHAR</i>		
Bölüm 4	Horse Stables in Urartu	133
	[Urartu'da At Ahırları]	133
<i>Stephan KROLL</i>		
Bölüm 5	Eski Mezopotamya'da Şehirlerin Oluşumunda Yolların Önemi	147
	[Functions and Significance of Roads in the Establishment of Cities in Ancient Mesopotamia]	147
<i>Yusuf KILIÇ</i>		
<i>Suzan AKKUŞ MUTLU</i>		
Bölüm 6	Urartu Krallığı'nın Kuzey Bölgeleri İle İletişim ve Ulaşım Ağlarına İlişkin Yeni Gözlemler	161
	[New Observations on Links and Access to Northern Lands in the Urartian Period]	161
<i>Atilla BATMAZ</i>		
Bölüm 7	Kültepe Metinlerinde Geçen Ulaşım ve Taşıma Araçları	177
	[Transportation and Carriage Vehicles Registered in Kültepe Documents]	177
<i>Esmâ ÖZ KİRİŞ</i>		
Bölüm 8	Samples from Letters Written to Sargon II Related to River Transport	203
	[Nehir Ulaşımına Dair II. Sargon'a Yazılan Mektuplardan Örnekler]	203
<i>H. Hande DUYMUŞ FLORIOTI</i>		
Bölüm 9	Çöllerin Gemileri: Eski Yakındoğu Ulaşım Tarihinde Develer	231
	[Ships of the Desert: Camels in the Ancient Near East Transport History]	231
<i>Reyhan KÖRPE</i>		

Bölüm 10	Orta Aras Havzası'nın Anadolu Paydaşında Göçebelik, Yollar ve Güzergâhlar	247
	[Nomadism in Middle Aras Basin's Anatolian Stakeholders Roads and Routes]	247
	<i>Ayhan YARDİMCİEL</i>	
Bölüm 11	M.Ö. II. Binyılda Ege Dünyası'nın Kuzey Suriye Kıyıları İle İlişkileri: Deniz Ticareti ve Yolculuklar	271
	[Relations of the Aegean World with the Northern Syrian Coasts in the Second Millennium B.C.: Sea Trade and Journeys]	271
	<i>Barış GÜR</i>	
Bölüm 12	Eski Mezopotamya'da Bir Ulaşım Aracı: Gemi	287
	[A Means of Transport in Ancient Mesopotamia: Ship]	287
	<i>Ebru MANDACI</i>	
Bölüm 13	Asur Kral Yıllıklarına Göre Asur Krallarının Anadolu'ya Düzenledikleri Askeri Seferler, Sefer Güzergâhları ve Kentler	307
	[Military Campaigns of the Assyrian Kings to the Anatolian Lands, Road Network of this Military Campaigns and the Cities According to the Annals of the Assyrian Kings]	307
	<i>Okay PEKŞEN</i>	
Bölüm 14	Mezopotamya-Anadolu-Levant Kavşağında Gurgum/Maraş: Askeri Rotalar, Ticaret Yolları ve Sınır Taşları	333
	[Marash/Gurgum at the Crossroads of Mezopotamia-Anatolia and Levant: Military Routes, Trade Routes and Landmarks]	333
	<i>Özden ÜRKMEZ</i>	
Bölüm 15	Some Reflections on 'Urartian' Roads and the Urartian Road System	355
	[Urartu Yol Sistemi ve "Urartu" Yolları Üzerine Bazı Düşünceler]	355
	<i>Roberto DAN (ISMEO)</i>	
Bölüm 16	Arkeolojik YüzeY Araştırmaları Işığında Yukarı Fırat Bölgesi'nde Yollar ve Güzergâhlar	369
	[Roads and Routes in the Upper Euphrates Region in the Light of Archaeological Surveys]	369
	<i>Serkan ERDOĞAN</i>	
Bölüm 17	Urartu Krallığı'nın Batı Yayılımında Bingöl Güzergâhı	383
	[Bingöl Route in the Western Expansion of Urartu Kingdom]	383
	<i>Sırrı TİRYAKİ</i>	
Bölüm 18	The "Kağnı" (Ox-Cart) Petroglyph from the Plateau of Tirişin in Eastern Turkey	413
	[Türkiye'nin Doğusunda Yer Alan Tirişin Platosundaki "Kağnı" (Öküz Arabası) Petroglifi]	413
	<i>Sinan KILIÇ</i>	
Bölüm 19	Assur Döneminde Nehir Taşımacılığı, Nehir Taşıtları ve Köprüler	427
	[River Transport, River Vehicles and Bridges in Assyrian Period]	427
	<i>Esra Kaçmaz LEVENT</i>	